

De dissident wordt in Nederland liefst de mond gesnoerd

Posted on 16 januari 2021 by Coen de Jong

In het Nieuwe Normaal liggen dissidente geluiden alsmaar meer onder vuur. Stemmen die kritiek leveren op het dominante verhaal van regeringen en 'bronnen van autoriteit' zijn doelwit. Politieke dissidenten krijgen te maken met officiële en officieuze tegenwerking. Dat is niet zonder risico's.

Nederland kan slecht omgaan met stevig debat. Tot aan de eeuwwisseling zond de VARA het televisieprogramma Het Zwarte Schaap uit, waarin dwarse types als Willem Oltmans, Pim Fortuyn en Theo van Gogh zich – vrijwillig, dat nog wel – moesten komen verantwoorden voor een tribunaal van prominenten, zedenprekers en journalisten.

Uiteraard kwam ook de voormalige partijleider van de extreemrechtse Centrumdemocraten Hans Janmaat aan de beurt. In deze uitzending zijn beelden te zien van woedende demonstraten op het Binnenhof die Janmaat bij diens aantreden als Kamerlid proberen de toegang tot het parlement te ontzeggen. Journalist Wouke van Scherrenburg gaf aan 'fysieke weerzin' te voelen als ze Janmaat moest

interviewen. De uitzending levert bij terugkijken regelmatig plaatsvervangende schaamte op, want Janmaat zegt weinig dat we anno 2021 niet van vrijwel alle partijen in de Tweede Kamer kunnen horen.

Angst om je te associëren

In de vorige eeuw lagen ook commentatoren die puur uit principe de grondrechten van Janmaat en zijn aanhangers verdedigden in de media en de politiek onder vuur. Maar er zijn goede redenen waarom de grondwet ook de rechten van uw ergste vijand waarborgt. Waar geen grondrechten bestaan bestaat immers geen vrijheid, geen rechtszekerheid en geen democratie.

Kiest u uit deze vier politici: Tunahan Kuzu, Thierry Baudet, Jesse Klaver en Geert Wilders. Wilt u dat talkshows, Twitter, Facebook en kranten één of meerdere van hen boycotten? Denk nogmaals na. Zou u hen, als ze in de regering zaten, de macht geven uw favoriete politicus of commentator (of u zelf) te laten boycotten? Een land zonder oppositie, tegenspraak of dissidente geluiden ontwikkelt zich uiteindelijk tot een dictatuur. Hoe staat het er in Nederland in 2021 voor?

Wie spreken tegen?

In Nederland gaat het vaak over 'de toon van het debat' en zelden over de achtergronden en de oorzaken van problemen. Weinig commentatoren, intellectuelen en academici hebben fundamentele kritiek op machtsverhoudingen, instituties en de consensus.

Half maart 2020 ging het politieke en maatschappelijke debat tijdelijk helemaal op slot door het uitbreken van corona. Inmiddels – in de tweede lockdown – klinkt her en der kritiek op de corona-aanpak. 'Deze lockdown is disproportioneel' schreef een kleine groep critici waaronder de economen Barbara Baarsma, Bas Jacobs en ex-directeur van het Centraal Plan Bureau Coen Teulings op 16 december 2020 in de NRC. Maar de meeste kritiek krijgt de regering Rutte-Drie aan de talkshowtafels juist omdat hij te weinig deed en te lang wachtte met de lockdowns.

Bij elke oproep tot het verlichten van de coronamaatregelen klinken stemmen die zeggen: moet dat nu die kritiek, in tijden van corona? Artsen, de regering en het OMT hebben toch gesproken? Vaak gevolgd door het argument: waarom zouden we persoon X of Y aan het woord laten? Diens mening is onjuist, misleidend of

gevaarlijk!

Publieke verdachtmakingen

Corona vergroot de Nederlandse moeizame omgang met dissidenten en felle types nog verder uit. Maurice de Hond, artsen die ingaan tegen standpunten van het RIVM en mensen die liever geen mondkapje dragen gelden bijna als wetsovertreders. De publieke opinie is het eens over vaccintwijfelaars: gevaarlijk volk! Zelfs NRC-columniste Rosanne Hertzberger – die bij Op1 op 7 januari 2021 pleitte voor een totale lockdown – vond in haar column van 12 december 2020 'We verdienen goed onderzoek naar vaccins' dat we collectief te hard oordelen over mensen die twijfelen of ze zich willen laten vaccineren.

Actievoerders, demonstranten en publicisten die zich verzetten tegen de coronamaatregelen kunnen in Nederland al helemaal geen goed doen. Media, politici en commentatoren scharen de *wappies* en de *aluhoedjes* in de beste Nederlandse traditie van het Zwarte Schaap onverkort onder de noemer (rechts-)extremisme.

Corona vergroot de sociale druk om ons collectief te conformeren aan de meerderheidsopvatting. Commentatoren – zelf meestal niet gekwalificeerd om de medische onderbouwing van de corona-aanpak te kunnen duiden – maken zowel het publiek als elkaar verwijten over kleine afwijking van de officiële leer. Vaak met argumenten als 'we moeten de eenheid niet verstoren' en 'we moeten geen onrust veroorzaken'.

Miljardenbedrijven als Facebook, Google en Apple laten alleen publicaties over Corona toe die vrijwel overeenkomen met de standpunten van nationale regeringen en van de Wereldgezondheidsorganisatie. Deze bedrijven hanteren community guidelines met Orwelliaanse namen als 'public interest framework' en 'Coordinating Harm policy' '

Twitter zette – onder politieke druk – de account van de vertrekkende Amerikaanse president Donald Trump op zwart, Facebook en YouTube volgden direct. Wat betreft Trump zou het veel beter zijn als een Amerikaanse rechter zich zou buigen over het opruiende karakter van Trump's statements op sociale media en in speeches.

Big Tech – eigendom van miljardairs als Mark Zuckerberg, Jack Dorsey en Jeff Bezos

– heeft zich via donaties ingekocht in de regering van de nieuwe president Joe Biden. Ze zijn de laatsten die in een democratie mogen bepalen of een politieke uiting acceptabel is.

Big Tech heeft een quasi-monopolie op informatie – zoals zelfs D66-ers als Kees Verhoeven erkennen – en onder politieke druk wil Facebook in de toekomst wellicht ook dissidenten of klokkenluiders uit westerse democratieën van hun platforms weren. Of 'vaporiseren' om in termen van Orwell's 1984 te blijven.

Restauratie van de oude orde

Ook in Nederland heerst de hoop dat de verkiezing van Biden tot president van de VS het begin is van een terugkeer naar de oude politieke orde. Deze 'Restauratie' gaat gepaard met introductie van nieuwe ideologische richtlijnen, die de gevel van het wankele gebouw van de oude politieke orde moeten stutten.

De onzekerheid voor willekeurige burgers is hierdoor vergroot, want gedachtenovertredingen liggen permanent op de loer. Burgers kregen in 2020 al via 'ontwaakte' media, culturele en onderwijsinstellingen te horen welke beginselen van de *woke*-ideologie ze moesten omarmen. Toch het soort valse revolutionaire ideologie waarvoor Orwell in 1984 waarschuwde.

Big Brother-in-wording

Een gezagsgetrouwe onderdaan kan proberen rust en zekerheid vinden in de wetenschap dat de staat, de gezagsgetrouwe delen van de media, Big Tech met zijn miljardenomzet en de veiligheidsdiensten continu bezig zijn het juiste gedachtegoed te codificeren. Onze Big Brother-in-wording is geen beeltenis van een dictator met een spiegelbril, maar de orthodoxie van een gezichtsloze gevestigde orde.

Binnenkort zet de brave burger in de ochtend Facebook en Twitter aan en De Waarheid openbaart zich vanzelf. Terwijl Facebook, zoals zelfs de Washington Post op 13 april 2018 schreef in 'Why dictators love Facebook' , wereldwijd meebuigt met dictators en autoritaire regimes bij het censureren en weghouden van dissidente geluiden

Ondervraging

Bij afwijking van de norm volgt – op werkvloeren, in onderwijsruimtes of sociale media – al snel een publieke ondervraging. Die ondervraging verloopt volgens een vast patroon. Vraag één is: waarom vindt jij niet X.....? Als daarop geen bevredigend antwoord komt volgt vraag twee: besef jij niet dat je door Y te denken vreselijke gedachten hebt?

Als de ondervraagde geïntimideerd raakt en meebeweegt volgt de vraag: ben je bereid jezelf te laten genezen van je foute gedachten? Deze cyclus vindt plaats in discussies over systemisch racisme, witheid, de nationale cultuur, hoofddoeken, de multiculturele samenleving, immigratie en noem maar op. Links en rechts maken zich er schuldig aan.

De cyclus van ondervraging en bekentenis is niet primair bedoeld voor de al dan niet door Rusland aangestuurde witte populistische politicus. Niet primair voor de *QAnon*-aanhanger die gekleed in een berevel het Capitool (of het Binnenhof) wil bestormen. Ook niet primair voor de *antivaxxer*, de corona-ontkenner of de 'onreine' MH17-complotdenker.

Het disciplineren van de Outer Party

Deze outcasts zijn voor de zittende macht juist nuttige zondebokken die men – in al hun ongeneeslijkheid – aan het publiek kan tonen op de schandpaal van de media. Door KRO-NVRC programma *Pointer*, of door Danny Ghosen van de EO. Of desnoods door onderzoekcollectief *Bellingcat*, waar geen journalist van de traditionele media een kritische vraag aan of over durft te stellen.

Nee, ondervraging en schuldbewuste bekentenis is noodzakelijk ter disciplinering van wat Orwell in 1984 de 'Outer Party' noemt. Voor het in het gareel houden van de middenklasse die werkzaam is in de publieke sector en het onderwijs. Voor de culturele en artistieke voorhoede. Voor het Opiniaat en het columnistendom. En voor het disciplineren van journalisten zodat die niet – zoals zwart schaap Julian Assange wel deed – voor autoriteiten pijnlijke informatie onthullen.

Vaststelling gedachtenmisdrijf

Voor de brave burger is het op eieren lopen: wanneer overtreedt die eigenlijk de gedachtenwetgeving? There is no law in Oceania, schreef Orwell in 1984. Nergens staat opgeschreven wat burgers wel en niet mogen zeggen en denken. U behoort De Waarheid zelf aan te voelen op basis van wat Big Tech, regerende politici en aangehaakte media op enig moment vertellen.

De waarheid kan morgen weer anders kan zijn, maar ook dat hoort u aan te voelen. Net als met 'Trotskyisme' in de Sovjet-Unie ontstaan er vanzelf categorieën overtredingen: 'Trumpisme', 'Poetinisme' of gewoon 'extremisme'. Of 'witheid'. Nancy Pelosi sprak op 11 januari 2021 over: 'People who have chosen their whiteness over democracy'.

In Nederland blijft het beschuldigingen van mensen die uit de mand vallen voorlopig beperkt tot 'populisme', 'cultuurmarxisme' dan wel complotdenken. De Nationaal Coördinator Terrorisme en Veiligheid deed in 2020 in zijn (overigens goed afgewogen) dreigingsbeeld de vaststelling dat maatschappelijk ongenoegen en 'anti-overheidsdenken' zich manifesteert onder mensen die een 'andere werkelijkheidsbeleving' hebben dan 'de overheid, wetenschap en de traditionele media'. Anti-overheidsdenken en werkelijkheidsbeleving zijn natuurlijk rekbare begrippen. De slachtoffers van de Toeslagenaffaire en huizenbezitters in Groningen hadden ook jarenlang een andere werkelijkheidsbeleving dan de autoriteiten.

Wat in de VS gebeurt kunnen we hier verwachten

Matt Taibbi beschreef op 11 januari 2021 in 'We need a new media system' hoe delen van de media al oproepen tot het monddood maken van Trump-stemmers in het algemeen – bijna de helft van de Amerikaanse kiezers. Wat in de VS gebeurt steekt vaak bliksemsnel de Atlantische oceaan over.

Hoe lang duurt het voordat in Nederland burgers, belangengroepen of demonstranten die de consensus of de autoriteiten uitdagen 'opstandelingen' gaan heten? NRC-journalist Tom-Jan Meeus heeft alvast een potentiële opstandeling gesignaleerd in de persoon van een volstrekt onbekend kandidaat-statenlid van het Forum voor Democratie die 'de aanval op het Capitool relativeert' . 'Capitool-bestormingsontkenner', bestond die categorie al in de analyses van de NCTV?

Echte dissidenten

'Totalitarisme heeft middelen ontdekt om mensen van binnenuit te domineren en te terroriseren', schreef Hannah Arendt. Arendt was een dissident die graag de vinger op de zere plek legde. In haar boek 'Eichmann in Jeruzalem' uitte ze felle kritiek op Joodse voormannen die in de Tweede Wereldoorlog te meegaand zouden zijn geweest bij de deportaties van Joden door de nazi's Hans Achterhuis over Hannah Arendts 'Eichmann in Jeruzalem' | Trouw . Ze kreeg de hele goegemeente achter zich aan.

In een interview in 1964 op de West-Duitse televisie legde interviewer Günther Gaus haar voor dat mensen bezwaar maakten tegen de *toon* van haar teksten: 'Der Vorwürfe die man Ihnen gemacht hat richten sich auf am Ton dem manches geschrieben ist'.

Ook George Orwell was een dissident in eigen kring. Orwell – die op de ultra-elitaire public school Eton onderwijs kreeg – was voorstander van de dekolonisatie van India, sprak zich uit tegen het racisme van de Britse koloniale elite, vocht in de Spaanse burgeroorlog tegen de fascisten van Franco en hoopte tijdens de Tweede Wereldoorlog dat de Britten Churchill zouden vervangen door een sociaaldemocratische premier.

Tegelijk lag Orwell overhoop met linkse bewegingen in Engeland, die hij in harde bewoordingen verweet de oorlogsmisdaden van de Sovjet-Unie dictator Josef Stalin – destijds een bondgenoot van Groot-Brittannië en een held en een mythe in linkse kringen – te steunen.

Doublethink en de jacht op Zwarte Schapen

Veel progressieve journalisten zijn, zoals Hannah Arendt zegt, 'meteen ná de revolutie oerconservatief geworden'. Ze zijn druk met het aanvallen of ridiculiseren van afwijkende stemmen. Marcel van Lieshout en Frank van Zijl probeerden op 17 november 2020 in De Volkskrant in een 'portret' Ronald Plasterk te associëren met het Forum voor Democratie en met Donald Trump en namen quotes van PvdA-ers op als: 'Hij begint te lijken op Karel van Wolferen (zelfverklaard complotdenker en brein achter de krant Gezond Verstand, red.)'. De voormalige voorzitter van de PvdA Hans Spekman verdedigde Plasterk nog in een ingezonden brief'.

Het resultaat van dergelijke aanvallen is dat minder mensen durven op te komen voor het recht op vrije meningsuiting van commentatoren wier gedachtengoed buiten de mainstream ligt. Wierd Duk van de Telegraaf was in 2020 de enige journalist van een landelijk medium die Karel van Wolferen – de hoofdredacteur van het omstreden tijdschrift Gezond Verstand – neutraal aan het woord liet, op 1 november 2020 onder de kop 'Oprichter Gezond Verstand ligt onder vuur'.

Luidruchtige commentatoren, een aantal journalisten en velen op sociale media roepen in koor om *deplatforming* van de Zwarte Schapen. Ze verketteren en ridiculiseren in één zin complotdenkers en roepen in dezelfde zin dat Donald Trump een Russische agent is die samenzweert met Vladimir Poetin. Afwijkende standpunten zijn voor hen het bewijs van extremisme van de boodschapper. Ze praten over het redden van vrijheid en democratie en verlangen tegelijkertijd hartstochtelijk naar censuur en staatswaarheden. 'It was touching to see how they loved Big Brother'. Orwell zou vrijwel alles aan ons Nieuwe Normaal direct hebben herkend.

Van Coen de Jong verschijnt begin 2021 bij Uitgeverij Blauwburgwal zijn boek over de alwetende ogen die de mensheid in de 21ste eeuw omringen. Meer informatie, ook voor de pers: uitgeverijblauwburgwal@gmail.com.